

Pɔlo ɔwɔlɛ Gyangbarasɛ ɔbono ɔ Nmarasɛ Bunge Timoti Mɔ

¹ Me Pɔlo ne n kya nmarasɛ fo genen ɔwɔlɛ baarɛ. N gye Kirisito Yesu ɔɔɔ. I lii fɛɛ Wurubuaarɛ aye-ɔmɔlɛgebo mɔ de Kirisito Yesu ɔbono aye-nwɔnsa gi gyan mɔ so mɔ ne n lɛɛ yii me ne ɔ tɔgɛ yɛɛ n' wɔra Yesu ɔɔɔ.

² N kya nmarasɛ mi-i sa fo Timoti, fo ɔbono fo baa bingiri fɛɛ me-bi gbaa-gbaa mɔ. I lii fɛɛ nɛ nyiile fo Yesu ilaa, ne fo ɔɔ mɔ gyi. Aye-sɛ Wurubuaarɛ de aye-Wura Kirisito Yesu mɛ' sa fo so gɛwɔnsa dense, mɛ' su fo gitolon de mɛ' sa fo gisen yuuli.

Ka Asa Abono Mɛ Dɛ Anyiilebi Ako Kpɛi Mɔ

³ Fɛɛ genɔɔbono nɛ tɔgɛ fo owi ɔbono n kya kpe Masadoniya mɔ, fo berɛ, kpe sii kyena Efiso nno de fo' ka asa abono mɛ kya nyiile asa anyiilebi ako kpɛi kyu lii aye-Wurubuaarɛ ɔson mɔ so mɔ. Ka ɔmɔ yɛɛ mɛ' yɛgɛ imɔ.

⁴ Tɔgɛ sa ɔmɔ yɛɛ mɛn baa nu de adedaabo gɛkyena gifyan so gifyan so abon nsingyi nbono gin bo ɔkara mɔ. Nengyene asa mɛ kya nu de genen ilaa ibonoana mɔ i kya yɛgɛ mɛ kya taasɛ mɔmɔ-nyoro ilaa ibono in bo agyan mɔ. In kya kpaa ɔmɔ de mɛ' keda Wurubuaarɛ gɛsun de mɔ-asonbo mɔ sa mɔ dandan. Ilaa ibono i laa taalɛ kpaa aye genen mɔ ne n gye gikagyan gibono a laa ka gyan Wurubuaarɛ so mɔ.

⁵ Ilaa ibono so a kya yela feye genen nbara nde mo ne n gye yee aye Yesu asonbo mo a' nye gelaare' sa Wurubuaare de anyamese. Obono o laa nye gelaare' genen mo ne n gye obono o kya sa nwansa densee lii mo-gisen do, o kya wora daa ilaa ibono o nyi mo-gisen do yee i boran, ne o kya soo Wurubuaare ilaa nyiilese mo gyi lii mo-gisen do mo.

⁶ Asa abono me de anyiilebi ako kpai mo bere, me fue ilaa densee ide, ne me kpaa loo daa nsingyi yanyanse do.

⁷ Me kya laare de me' wora Wurubuaare nbara mo anyiilebo, yee me men kii me kya nu ilaa ibono me kpe me de mo gese, ne men nyi ilaa ibono me kya toge mo.

Asa Nyenyen So Ne Wurubuaare Gi Yela Nbara

⁸ Aye pewu a nyi yee Wurubuaare nbara gi boran. Ibono i tiri mo ne n gye yee a' kyu nmo wora gesun okpa so.

⁹ Fo laa nyingi yee i men gye abono momo-asen do i boran sa Wurubuaare mo so ne Wurubuaare gi yela nbara mo. Wurubuaare gi yela nmo sa daa abono me men kya ka nbara mo geno mo, de gisomaanu awura, de abono me men sele Wurubuaare mo, de ilaa nyenyen awura. Wurubuaare gi yela nbara mo sa abono me men kya gyi mo-ginsi mo, de abono men kya son mo mo, de asa abono me kya moo momo-seana abee momo-nyiana mo, de abono me kya moo asa mo,

¹⁰ de abono me kya laare agyibara mo, de anyen abono me kya de de momo-nanboana anyen mo, de abono me kya yuuri anyamese

koso sele mɔ, de abonbo, de abono me kya ten asa nno nbele do mɔ, de abono pewu me kya wɔra ilaa ibono i san ne in kya kyena de gesintin ilaa ibono a nyiile feye mɔ. Genen asa ade onan ne Wurubuaare gi yela mɔ-nbara mɔ sa.

¹¹ Ilaa ibono ne nyiile gɛrenaa mɔ, i lii daa Wurubuaare nyisigi okalan mɔ do. Okon de ayenbi a gye Wurubuaare-lee. Mɔ-okalan konkonse baare ne o kyu wɔra me-abaa do de n' kyu nyiile asa.

Genɔɔbono Okara Wurubuaare Kya Nye Gisen Sa Asa Mɔ

¹² N kya faala aye-Wura Kirisito Yesu obono o sa me olon ne ne nye wɔra genen gesun gedɛ mɔ. O buu me yee n gye isa obono o laa taale ka gyan me so ne o kyu gesun gedɛ wɔra me-abaa do.

¹³ Nkana owi oko do mɔ, n kya kyena saale genen Yesu Kirisito kolon baare. N kya ka mɔ-asonbo mɔ-ansi, ne n' kya nyida mɔ-ginyen. Imɔ-re imɔ genen gbaa mɔ, Kirisito gi kere mɔ, o wu yee men nyi daa. I kya nyiile yee men ti soo mɔ gyi. Imoso o su me gitolon, ne o kyeege me.

¹⁴ Nkana men kaabore o' wɔra genen sa me ba-a pi-i. Aye-Wura Yesu bo gisen gikyɔ so mɔ, o kyeege me lii me-ilaa nyenyen ide do. Kirisito Yesu gi yeege n kya ka gyan mɔ so ne n' kya laare mɔ-ilaa gikyɔ. Gikagyan de gelaare' ge bo daa mɔ ase.

¹⁵ I bo gedɛ geko ge gye gedɛ paawɔrase ibono i kaabore a' koolɛ gemɔ kyule. Gemɔ ne n gye yee, "Kirisito Yesu gi ba gesinkpan so de o' baa mɔlege ilaa nyenyen aworabo." Mi-i me mɔ ne n wɔra ilaa nyenyen aworabo obelense gin.

¹⁶ Yesu gi su me gitolon daa de ɔ' nye læ nyiile genɔɔbono ɔkara ɔ kya nye gisen sa asa mɔ. Ɔ kya laare yɛɛ o' kyu me ɔbono nkana n gye ilaa nyenyɛn awura ɔbelɛnsɛ mɔ, kyu wɔra sinkaala sa asa abono mɛ laa baa ka gyan mɔ so de mɛ' nye ɔkyenaten Wurubuaarɛ asɛ gɛkpaa-gɛkpaa mɔ.

¹⁷ Buubuu de nyisigyɛ i' wɔra Wurubuaarɛ-lɛ gɛkpaa-gɛkpaa. Ɔ man wu' gɛkaako, ne mɔ-gɛwura gɛn bo ɔkara. Ɔko mɛn kya wu mɔ de ansi. Mɔ-nkon ne n gye Wurubuaarɛ. I gye genen.

Kpɛ Keda Gɛsintin Ilaa Nyiilesɛ Mɔ Dɔ Ken-Ken

¹⁸ Me-bi Timoti, gɛsun gɛbono n dɛ mi-i sa fo mɔ ne n gye yɛɛ fo' tɔngɛ sa genen asa abono nɛ nyiile fo faa. Genen ilaa idɛ ɔnan ne Wurubuaarɛ ikalan ɔtɔgɛbo ɔko gi naa kyena tɔgɛ kyu lii fo so mɔ. Imɔso yɛgɛ i' keda fo-nyoro de fo' kɔ ikɔ dɛnsɛ sa Wurubuaarɛ.

¹⁹ Kpɛ keda fo-gisɔɔgyɛ dɔ ken-ken de fo' wɔra daa ilaa ibono fo nyi fo-gisen dɔ yɛɛ i boran mɔ. Fɛye dɔ asa ako berɛ, mɛ mɛn baa ma-a nu de ilaa ibono mɛ nyi mɔmɔ-asɛn dɔ yɛɛ i boran mɔ. Imɔso i nyida mɔmɔ-Wurubuaarɛ ɔson mɔ kɛrɛ-kɛrɛ fɛɛ genɔɔbono gikolii belɛ gi gyan nkyu so ne gi kya nɛmɛ de afole boori mɔ. Mɛn baa sɔɔ gɛsintin ilaa nyiilesɛ mɔ gyi.

²⁰ Himinayosɛ mɔ-rɛ Alesanda mɛ bo genen asa abono dɔ. Mɔmɔ berɛ, nɛ kpɛrɛ ɔmɔ wɔra Satan, ilaa nyenyɛn pɛwu gemu mɔ abaa dɔ de ɔ' ka ɔmɔ-ansi de mɛ' kɛsɛ genɔɔbono mɛn baa nyida Wurubuaarɛ ginyɛn mɔ.

2

Genwobono I Kaabore Okamaase O' Dalaa Mo

¹ Ibono i gyangbara mo, n kya ka mi-i sa fo yee yee feye abono fe kya son Yesu mo fe' dalaa sa anyamese pewu. Fe' kole ilaa tirise lii Wurubuaare ase sa omoo. Fe' yele omoo-giyaa do kole Wurubuaare de fe' faala mo.

² Fe' dalaa sa awura-awura kee de asa sense abono pewu me kya gyi gebelense asa so mo. Fe' dalaa sa omoo de okpa kamaase so mo, me' yee aye abono a kya son Yesu mo a' nye kyena de gisen yuuli, de a' kyu buubuu sa Wurubuaare de anyamese.

³ Fe kya dalaa fe kya sa omoo genen mo, i boran ne i kya gyi Wurubuaare ginsi. Mo ne n gye aye-omolegebo.

⁴ Wurubuaare gelaare ne n gye yee anyamese pewu me' nye mo-amolege de mo-re omoo me' kyena de me' bii gesintin kyu lii mo Wurubuaare ilaa so.

⁵ I kaabore okamaase o' bii ilaa ide. I kya nyiile yee Wurubuaare kolon ne n bo no sa aye anyamese pewu ne a bo oseribo kolon obono o yele aye-re Wurubuaare nsana mo. Mo ne n gye Kirisito Yesu. O baa wora nyamese,

⁶ ne o kyu mo-nkpa fue de o' soo anyamese pewu lii ilaa nyenyen pewu gemu mo abaa do de me' nye kyena sa Wurubuaare. Owi obono i gye Wurubuaare gelaare mo ne o yee Yesu gi kyu mo-nkpa fue sa aye genen, ne i lee nyiile yee mo Wurubuaare kya laare anyamese me' nye kyena mo ase.

⁷ Yesu Kirisito gi kyu mɔ-gesun wɔra me-abaa dɔ yɛɛ n' wɔra mɔ-ɔsɔɔ de n' nyɛ lɛɛ mɔ-ɔkalan mɔ tɔgɛ sa asa. (Gesintin ne n' kya tɔgɛ, mɛn kya kɛɛ abon.) Yesu yɛɛ n' wɔra onyiilebo sa asa kpɛi-kpɛi abono mɛn kya son Wurubuaarɛ mɔ de mɛ' ka gyan mɔ Yesu so de mɛ' bii gesintin kyu lii mɔ-ɔkalan mɔ so.

⁸ Imɔso ilaa ibono n kya laarɛ mɔ ne n gyɛ yɛɛ gɛten kamaasɛ mɔ anyɛn abono mɛ laa dalaa mɔ, mɛ' kerɛ yɛɛ mɔmɔ-abaa abono mɛ kya diirɛ owi ɔbono mɛ kya dalaa mɔ, mɛn kya kyu amɔ kyu wɔra ilaa nyɛnyɛn. Mɛn dɛ ɔko ginyadon, ne mɛn kya sɔɔ akyɔɔlɛ mɔmɔ-asen dɔ yɛɛ Wurubuaarɛ maŋ nu mɔmɔ-gɛdalaa.

Akyii Mɔ Mɛ' Kyu Ilaa Dɛnsɛ Giwɔra Kyu Lɔrɔ Mɔmɔ-Nyoro

⁹ Genen kee akyii abono mɛ bo fɛyɛ dɔ mɔ mɛ' lɔrɔ mɔmɔ-nyoro kanpɛ fɛɛ asa abono mɛ kya buu ɔmɔ-nyoro ne mɛ dɛ ɔmɔ-nyoro mɔ. In kaabore mɛ' laarɛ iman ginminde, sika kɔkɔɔ, ngbɛ de ngyi boɔgyalonɛ.

¹⁰ Ilaa dɛnsɛ giwɔra ne i kaabore mɛ' kyu lɔrɔ mɔmɔ-nyoro. Genen ne i kaabore akyii abono mɛ kya lɛɛ nyiile yɛɛ mɛ kya son Wurubuaarɛ mɔmɔ-gɛkyena dɔ mɔ mɛ' wɔra ne.

¹¹ Akyii mɔ mɛ' kase ilaa faa kurun de mɛ' bara mɔmɔ-gɛsɛ ɔkpa kamaasɛ so.

¹² Mɛn sa ɔkyii ɔkpa de o' nyiile anyɛn Wurubuaarɛ ilaa abɛɛ o' kyu ɔlon ɔ kya gyi gɛbelɛnsɛ anyɛn so. Akyii mɔ mɛ' sii kurun Wurubuaarɛ ɔson dɔ.

13 I lii fεε Wurubuaare gi lεε anyamese mɔ, ɔnyen, Adam, ne ɔ gyangbara lεε pɛi ne ɔ baa lεε ɔkyii, Efa.

14 Ne in gye Adam ne ilaa nyenyen pɛwu gemu mɔ gi nye penε. ɔkyii ne ɔ penε ne ɔ tɔrɔ Wurubuaare nbara mɔ.

15 Imɔ-rε imɔ genen gbaa mɔ, Wurubuaare laa mɔlεge akyii mɔmɔ-gekoroε dɔ. Ibono i tiri mɔ ne n gye yεε mε' wɔra asa abono mε dε ɔmɔ-nyoro, mε kya ka gyan Yesu so, mε kya laare mɔmɔ-nanboana anyamese ilaa, ne mε kya lɔrɔ mɔmɔ-nyoro ma-a yela ma-a sa Wurubuaare.

3

Yesu Asonbo Abelense

1 I bo gɛdε gεko, gε gye gɛdε paawɔrase yεε nengyene ɔko kya laare ɔ' wɔra ɔbelense sa Yesu asonbo mɔ, gesun gbaa' ne ɔ lεε genen.

2 ɔbono ɔ laa wɔra Yesu asonbo ɔbelense mɔ, ɔ kaabore ɔ' wɔra daa nyamese ɔbono ɔko man wu ilaa nyenyen iko mɔ-gɛkyena dɔ tɔge. ɔ' wɔra daa ɔbono o sii de ɔkyii kolon, ɔ bo gisen, ɔ dε mɔ-nyoro; asa mε kya wu mɔ-gidebi mɔ, mε kya kyu buubuu sa mɔ. ɔ' wɔra ɔbono ɔ kya sɔɔ asafɔ, ne ɔ kya bii nyiile asa ilaa.

3 ɔɲ sa ɔ' wɔra ɔbono ɔ kya nun nta gikyɔ abεε ɔ kya laare gɛluu. ɔ' wɔra daa ilaa ibono i laa yuuli asa asen mɔ. ɔɲ sa ɔ' wɔra laatɔnge nyamese abεε ɔbono mɔ-ansi a kya pɛere aterenbi gikyɔ mɔ.

4 ɔ' wɔra isa ɔbono mɔ-gɛten dɔ awura mε kya nu mɔ asε. Mɔ-biana mε kya bara mɔmɔ-nyoro

gɛsɛ ne mɛ kya kyu buubuu sa mɔ ɔkpa kamaase so.

⁵ I lii fɛɛ nengyene fo ɔko fo-gɛten dɔ awura mɛɲ kya nu fo ase mɔ, nɛɛ ne fo laa wɔra de fo' yɛgɛ Wurubuaare asonbo gikpen mɔ mɛ' nu fo ase?

⁶ Yesu asonbo ɔbelɛnsɛ mɛɲ kaabore ɔ' wɔra ɔbono ɔ mɛɲ ti taa kɛɛla ɔson mɔ dɔ mɔ. In gye genen mɔ, ɔ laa naa diire mɔ-nyoro de i' bun mɔ gipuwɛ fɛɛ ilaa nyenyɛn pɛwu gɛmu mɔ-lɛɛ mɔ ɔnan.

⁷ I kaabore asa abono mɛɲ bo Yesu asonbo mɔ dɔ mɔ kee mɛ' tere genen ɔbelɛnsɛ ɔbono ginyɛn dɛnsɛ. I ba genen mɔ, ɔko man nyɛ tɔgɛ ilaa nyenyɛn iko lii mɔ so, ne ɔ man loo ilaa nyenyɛn pɛwu gɛmu mɔ ɔdoo dɔ.

Abono Mɛ Buu De Yesu Asonbo Abelɛnsɛ Mɔ

⁸ Asa abono mɛ buu de Yesu asonbo abelɛnsɛ mɔ kee mɛ kaabore mɛ' wɔra abono asa mɛ kya buu mɔmɔ. Mɛɲ bo inandii inyɔ-inyɔ. Mɛɲ sa mɛ' wɔra asa abono mɛ kya don nun nta abɛɛ mɛ kya kyu ɔkpa nyenyɛn so laare aterɛnbi.

⁹ Mɛ' kyu gisen dɛnsɛ keda Yesu ilaa bo-duduuse ibono mɛ sɔɔ gyi mɔ dɔ.

¹⁰ Fɛ' daase genen asa abono kere yɛɛ mɛ laa taale wɔra gɛsun mɔ? Nengyene fɛɲ wu ilaa nyenyɛn iko lii mɔmɔ so mɔ, pɛi de mɛ' loɔ wɔra abono mɛ buu de Yesu asonbo abelɛnsɛ mɔ.

¹¹ Mɔmɔ akyiise mɔ mɛ kaabore mɛ' wɔra abono asa mɛ kya buu ɔmɔ mɔ. Mɛɲ sa mɛ' naa mɛ kya nyida asa anyɛn. Mɛ' wɔra abono mɛ bo gisen ne mɛ kya gyi gɛsintin sa asa ilaa kamaase dɔ.

¹² Abono me laa buu de Yesu asonbo abelense mo me' wɔra daa abono me sii de ɔkyii kolon-kolon ne mɔmɔ-biana de mɔmɔ-ɣeten do asa me kya nu mɔmɔ ase mo.

¹³ Nengyene me kya gyi genen gebelense mo dandan mo, asa me laa kyu buubuu sa mɔmɔ ne me laa taale da gikan lee Kirisito Yesu ilaa ibono me kya soɔ gyi mo toge de asa me' nu mɔmɔ ase.

Aye-ɔson Baare Tansi ɔ Gye Ilaa Boduduuse

¹⁴ Me-ɣewɔnsa ge gyan yee i man keela ne nan ba fo ase. N kii n kya nmarase n kya ka fo pei de n' loo ba.

¹⁵ Nengyene fee ilaa iko i keda me yela ne men nye ba fo ase belen mo, me-ɔwole baare laa yee fo' nye bii genɔɔbono i kaabore Wurubuaare ɣeten' do asa me' kyena mo. Wurubuaare ɣeten' do asa ne n gye aye abono a kya son mo ɔbono o bo no adaa-adaa mo. Aye Wurubuaare wole asonbo pewu gikpen a de daa fee gekpara de geɣe ɔpɔɔre sa gesintin gebono Wurubuaare gi lee nyiile anyamese mo.

¹⁶ In bo akyɔɔle yee ɔson baare tansi o gye ilaa boduduuse. I lii fee:

Yesu gi ba mo, Wurubuaare ne n kisee mo-nyoro nyamese oyuduu

kyu lee mo-nyoro gewi nyiile asa.

Wurubuaare Oduduu mo ne n lee Yesu gidebi nyiile anyamese

de me' bii yee Yesu ilaa i gye gesintin.

Wurubuaare do isoo me wu Yesu de ansi.

Asa me naa gesinkpan so asa kpei-kpei do toge Yesu ilaa.

Gesinkpan so anyamese me ka gyan Yesu so.

Wurubuaare gi puru Yesu dii kpe mo ase mo
Wurubuaare nyisigyi do.

4

Abon Anyiilebi

¹ Wurubuaare Oduduu mo kya lee tigi aye yee i laa baa ba owi oko do yee ako me laa taa Yesu onson mo yee. Me laa san nu daa de ilaa ibono i kya kyena asa so ne i kya kyu abon anyiilebi peno asa mo.

² Anyiilebi ade a laa lii daa nno nnyo-nnyo awura mo ase. Me laa kere ansi kee abon ne i man nmaa momo-asen.

³ Me laa tii gedenana so yee asa men sa me' dena abee men sa me' gyi agyudana ako. Wurubuaare mo gi lee agyudo abono daa yee nyamese o' gyi. O kya laare fee abono me soo Yesu gyi ne me nyi gesintin mo me' soo amo abaa anyo de me' kyu afaala sa mo.

⁴ Ilaa kamaase ibono Wurubuaare gi lee mo i boran. Imoso nengyene fo nye ilaa iko ne fo faala Wurubuaare kyu lii imo so mo, in kaabore oko o' toge yee in boran.

⁵ I lii fee fo kpe nye faala Wurubuaare kyu lii imo so mo, Wurubuaare mo gi yuule imo kyu lii mo-agyebi mo so de fo-gedala so sa fo ne.

Fo Bere, Bela Fo-Nyoro Daa De Fo' Sele Wurubuaare

⁶ Kyu genen ilaa ibono n kya ka fo faa kyu too aye-nanboana Yesu asonbo mo ansi do. Fo kya wora genen mo, i laa wora gesun dense sa Kirisito Yesu. Wurubuaare agyebi abono fo soo

amɔ gyi mɔ de mɔ-gesintin anyiilebi abono ayaa fo buu faa ne nan sa fo ɔlon mɔ-ɔson mɔ dɔ.

⁷ Gɛɲ sa fo' nu de adedaabo gɛkyena dɔ abon nsingyi de akyii belɛnsɛ itarɛ. Fo berɛ, bela fo-nyoro daa de fo' seɛ Wurubuaarɛ.

⁸ Gesun gɛbono fo laa kpɛ fi-i wɔra gɛkɛ kamaasɛ de i' kyu den fo mɔ gɛ laa kpaa fo ikpa iko so. Ilaa ibono, mɔ, fo laa kpɛ fi-i wɔra gɛkɛ kamaasɛ de i' den fo yɛɛ fo seɛ Wurubuaarɛ mɔ, imɔ ibono berɛ ne nan kpaa fo ɔkpa kamaasɛ so. Fo seɛ Wurubuaarɛ mɔ, ɔ kya yɛgɛ fo' bii fогisɛn dɔ yɛɛ fo laa nyɛ Wurubuaarɛ asɛ gɛkyena ɔnan gɛkyena gɛdɛ dɔ de fo-lɛwu gɛmara kee.

⁹ Genen agyɛbi adɛ a gyɛ agyɛbi paawɔrasɛ abono i kaabɔrɛ a' kɔɔɛ amɔ kyule.

¹⁰ Genen so ne aye abono a kya ka gyan Yesu so mɔ a kya pɛrɛrɛ ansi wɔra Wurubuaarɛ ɔson mɔ gesun mɔ. I lii fɛɛ a kyu aye-ansi kyu gyan mɔ ɔbono ɔ bo no adaa-adaa mɔ so. Mɔ ne n gyɛ anyamesɛ pɛwu ɔmɔɔɛgɛbo; titirigu mɔ, aye abono a kya ka gyan Yesu so mɔ-lɛɛ ɔmɔɔɛgɛbo ne ɔ gyɛ.

¹¹ Kyu genen ilaa idɛ ka asa de fo' kyu imɔ nyiile ɔmɔ.

¹² Gɛɲ sa fo' yɛgɛ de ɔko ɔ' kerɛ fo ta yɛɛ fo gyɛ dega, foɲ ti wɔra ɔbelɛnsɛ. Fo berɛ, yɛgɛ fo-atongɛbi de fo-akyeɛnabi de fo-gisɛn fufuli de fo-gɛlaarɛ' gɛbono fo bo mɔ de fo-gikagyan gibono fo kya ka gyan Yesu so mɔ i' wɔra sinkaala sa abono mɛ kya ka gyan Yesu so mɔ.

Kerɛ Fo-Nyoro De Fo-Ilaa Nyiileɛ So Dɔɔdan

¹³ Owi obono menj ti ba mɔ, fɛye Yesu asonbo mɔ fɛ laa kyena gyan' mɔ, kerɛ de fo' kalɛ Wurubuaarɛ agyɛbi mɔ sa ɔmɔ de fo' buɛɛɛ ɔmɔ de mɛ' wɔra amɔ so ilaa de fo' nyiile ɔmɔ ilaa.

¹⁴ Fo tan gɛkaabono Yesu asonbo abelɛnsɛ mɔ mɛ kyu mɔmɔ-abaa gyan fo so kolɛ Wurubuaarɛ Oduduu sa fo mɔ? Genen gɛkaabono mɔ Wurubuaarɛ ikalan ɔtɔgɛbo ɔko gi wu tɔgɛ yɛɛ Wurubuaarɛ gi sa fo adawo de fo' kyu wɔra gɛsun sa mɔ. Keda genen adawo abono. Gɛj sa fo' lɛɛ ansi yɛgɛ amɔ.

¹⁵ Kpɛ keda genen ilaa wɔrasɛ idɛ dɔ. Kyu fo-nyoro kyɛɛ imɔ de ɔkamaasɛ o' wu yɛɛ fo kya kpɛ ansi dɔ ɔson mɔ dɔ.

¹⁶ Kerɛ fo-nyoro de fo-ilaa nyiilesɛ mɔ so dɔɔdan. Kpɛ keda genen. Fo keda genen mɔ, i laa kpaa fo-rɛ asa abono mɛ kya nu fo asɛ mɔ pɛwu de fɛ' nyɛ Wurubuaarɛ asɛ gɛkyena.

5

¹ Fo gyangbara sa Yesu asonbo ne abelɛnsɛ abono mɛ bo fɛye dɔ mɔ ɔko kya wɔra ilaa nyenyɛn iko mɔ, gɛj sa fo' ηmaa yii mɔ. Buɛɛɛ mɔ daa fɛɛ ɔ gye daa fo-sɛ genen mɔ. Tɔngɛ sa adɛga abono mɛ bo fɛye dɔ mɔ fɛɛ fo-tɛdɛana

² de akyiinyi mɔ mɔ, fɛɛ fo-nyiana. Tɔngɛ sa abolonbu mɔ mɔ fɛɛ fo-pikyiiiana. Ginyɛn de gikyii ilaa i mɛj sa i' loo nno.

Akulaabo Ilaa

³ Kyu buubuu kyu kerɛ akulaabo abono mɛj bo akerɛbo mɔ so.

⁴ Nengyɛnɛ okulaabo bo nbii abɛɛ anaana berɛ mɔ, i kaabore nbii mɔ mɛ' kasɛ yɛɛ Wurubuaarɛ

kya tɔge mɔmɔ yee me' kere mɔmɔ-subuana so de in sa i' ba yee me koroge ɔmɔ kere ɔmɔ so giyan. Nbi mɔ me kya wɔra genen mɔ, imɔ ne n kya gyi Wurubuaare ginsi.

⁵ Ɔbono ɔ gye okulaabo ne ɔɲ bo ɔkerɛbo mɔ kya kyu mɔ-gewɔnsa gyan daa Wurubuaare wole so. Ɔ kpe ɔ kya dalaa ɔ kya kole Wurubuaare genye de gere.

⁶ Okulaabo ɔbono mɔ bere, ɔ kpe ɔ kya nu daa de ɔkon gigyi wole mɔ, o wu' ne, yee ɔ te de ansi.

⁷ Ka Yesu asonbo abono fo gyangbara sa ɔmɔ mɔ de asa men sa me' nye ilaa nyenyen tɔge kyu lii mɔmɔ so. Ɔkamaase nyi yee i kaabore nyamese ɔ' kere mɔ-subuana so.

⁸ Imɔso ka ɔmɔ yee fo ɔbono fo kya son Yesu ne fon kya kere fo-subuana so mɔ, titirigu fo-ka, fo-biana, fo-nyi de fo-se so mɔ, i wɔra fee fo too Yesu ɔson mɔ fue ne. Isa ɔbono ɔɲ ti soɔ Yesu gyi mɔ tese ɔ bo fo.

⁹ Akulaabo gikpen gibono feye Yesu asonbo mɔ fe kya kere ɔmɔ so mɔ, feɲ sa fe' kyu ɔbono ɔɲ ti gyi nsi ikue-isa mɔ bola mɔmɔ so. Okulaabo ɔbono fe laa kere mɔ so mɔ, ɔ' wɔra ɔkyii ɔbono o sii de ɔnyen kolon daa,

¹⁰ ne ɔkamaase nyi mɔ so yee ɔ wɔra ilaa dense mɔ-gɛkyena do yee mɔ. Ɔ bela mɔ-biana dandan. Ɔ bara mɔ-nyoro gese; ɔ keda Yesu asonbo gisafo, ne ɔ wɔra ilaa ibono i tiri ɔmɔ mɔ sa ɔmɔ. Ɔ mɔlege asa abono ilaa i tu ɔmɔ mɔ, ne o kyu mɔ-nyoro kyu kyee ilaa dense kamaase giwɔra mɔ.

¹¹ Okulaabo obono ɔŋ ti bele mɔ berɛ, fɛŋ' baa yɛgɛ mɔ ɔ' bola gikpen mɔ so. Ɔŋ ti bele faa mɔ, i laa taale ba yɛɛ mɔ-ɔbole gelaare ilaa i laa biide mɔ-nwɔnsa koso Yesu Kirisito gesun mɔ so ne gɛdena gɛ laa kii da mɔ ɔbole.

¹² Nengyene o kii dena mɔ, ɔ laa gyi gipueɛ akulaabo gikpen mɔ ase. I lii fɛɛ ɔ ka yela yɛɛ ɔŋ baa kii dena.

¹³ I mɛŋ gyɛ gipueɛ gidɛ wolɛ. Nengyene obono ɔŋ ti bele mɔ ɔ naa nten-ana dɔ ɔ kya kerɛ Yesu asonbo mɔ so mɔ, anaa-naa a laa den mɔ. Ɔŋ baa wɔra sei. I mɛŋ gyɛ imɔ ide wolɛ. Ɔ laa kpɛ ɔ kya nu de asa ilaa gisola kpɛ sola ba, ne ɔ laa kpɛ ɔ kya ten ɔ kya loo asa ilaa dɔ de ɔ' naa ɔ kya tɔgɛ ilaa ibono iŋ kaabore ɔ' tɔgɛ mɔ.

¹⁴ Imɔso nan laare fɛɛ akulaabo abono mɛ mɛŋ ti bele mɔ mɛ' tɛsɛ dena, mɛ' korogɛ, de mɛ' keda mɔmɔ-adɛ. Genen ne i maŋ nyɛ bugi ɔkpa sa abono mɛ kya kyo Yesu ɔson mɔ yɛɛ mɛ' tɔgɛ ilaa nyenyɛn kyu lii aye abono a kya son Yesu mɔ so.

¹⁵ N kya tɔgɛ imɔ ide pɛwu mɔ, i lii fɛɛ akulaabo abono mɛ mɛŋ bele ne nkana a kya kerɛ ɔmɔ so mɔ dɔ ako mɛ ti fue Yesu ɔkpa mɔ kpɛ mɛ buu ilaa nyenyɛn pɛwu gɛmu mɔ-lɛɛ ɔkpa mɔ.

¹⁶ Nengyene ɔkyii obono ɔ kya ka gyan Yesu so mɔ bo akulaabo mɔ-gɛsu dɔ mɔ, ɔ' kerɛ mɔmɔ so. Ɔŋ sa o' kyu genen gikpon mɔ kyu kpaa too Yesu asonbo mɔ so. Imɔ ne nan yɛgɛ Yesu asonbo mɔ mɛ' nyɛ nyoro kerɛ daa akulaabo abono mɛŋ bo akerebo mɔ so.

Kyu Buubuu Keda Yesu Asonbo Abelense Mɔ

17 Yesu asonbo abelense abono me kya gyangbara sa feye dandan mo, fe' kyu buubuu bele kyu keda momo. Titirigu mo, abono me kya peere ansi me kya toge ne me kya nyiile asa Wurubuaare agyebi mo.

18 I kya nyiile fee Wurubuaare agyebi mo do i kya toge yee, "Owi obono fo yee fo-naade kya daare fee ayu o kya sa fo mo, gen sa fo' nminde mo-gen de on sa o' nye we amo." Iko kee ne n gye yee, "oko gi gyi fo paa mo, ka mo imo so giko."

19 Fo nu oko gi buu yee Yesu asonbo obelense oko gi wora ilaa nyenyen iko, ne asa anyo abee asa' man taale toge yee, "Een, i gye gesintin" mo, gen sa fo' kyu imo wora ilaa do.

20 Nengyene fo wu yee oko kya wora ilaa nyenyen mo, ka mo Yesu asonbo mo pewu ansi do de asense mo pewu me' nye sele ilaa nyenyen giwora.

21 Wurubuaare de Kirisito Yesu de Wurubuaare do isoo ibono Wurubuaare gi lee gibaa yii yee me' wora gesun sa mo mo pewu me laa lee me gen yee n kya ka fo yee fo' kyu gesintin gyi nbara nbono ne sa fo faa pewu so. Gen sa fo' wora geligi ilaa abee fo' su ako so don ako.

Kere Dandan Pei De Fo' Lee Agyangbarabo

22 Gen sa fo' kpaala lee oko yee fo laa kyu abaa gyan mo so kole Wurubuaare Oduduu sa mo de o' wora ogyangbarabo sa Yesu asonbo. Gen sa fo' toge wora oko de o' keda nyoro wora ilaa nyenyen. Kere de fo' kyu gisen dense wora ilaa kamaase.

²³ Giko mɔ kee ne. Fo-oto mɔ so mɔ, geɲ baa nun nkyu wolɛ. I bo no i bo no mɔ, nun nta ŋmaraa pi-i. I laa kpaa fo de foɲ' baa kyena lɔ belen-belen.

²⁴ Ako mɛ bo no faa mɔ, mɔmɔ-ilaa nyenyen iɲ bo ŋara dɔ. I kya wolaa lɛɛ nyiile yɛɛ mɛ gyi gipueɛ. Ako mɔ, gemara-gemara ne mɔmɔ-ilaa nyenyen i kya lii gewi.

²⁵ Genen kee ne gidense giwɔra giɲ bo ŋara dɔ. Ba-a ne fɛɛ gidense giwɔra giko giɲ ti lii gewi mɔ, gi maɲ ŋara gekpaa-gekpaa.

6

Abono Mɛ Tɛ Sa Awura Mɔ

¹ Abono pɛwu mɛ kya son Yesu, ne mɛ tɛ awura abono mɛɲ kya son Yesu ase mɔ, mɛ' kyu buubuu kyu sa mɔmɔ-wuraana okpa kamaase so. Mɛɲ sa mɛ' sa asa okpa de mɛ' ten aye-Wurubuaare ɔson mɔ genɔ yɛɛ ɔson mɔ kya nyiile ilaa nyenyen de iɲ sa i' mɔɔ Wurubuaare gimu.

² Abono mɛ tɛ awura abono mɔmɔ kee mɛ kya son Yesu ase mɔ, mɛɲ sa mɛ' tɔge yɛɛ mɔmɔ pɛwu mɛ ti mɛ gye Yesu asonbo so mɔ, mɛ maɲ kyu buubuu sa mɔmɔ-awuraana mɔ. I kaabore mɛ' pɛere ansi son ɔmɔ dɔɔdan too gbaa daa. I lii fɛɛ mɔmɔ-wuraana abono mɛ kya nye agyan lii ɔmɔ ase genen mɔ, mɛ gye daa Yesu asonbo ne Wurubuaare kya laare mɔmɔ-ilaa.

Abono Mɛ Nyi Yɛɛ Wurubuaare ɔson Mɔ Gye Aterenbi Gelaare Mɔ

Timoti, kyu ilaa ibonoana ne nyiile fo faa nyiile Yesu asonbo mo de fo' tɔge wɔra ɔmo yee me' gyi imo so.

³ Nengyene oko kya nyiile ilaa banban iko kpei, ne on kya kyule aye-Wura Yesu Kirisito-lee gesintin agyebi mo, abee on kya kyule ilaa nyiilese ibono i kya kpaa nyamese de o' sele Wurubuaare mo,

⁴ nyoro ginyiile gi gyi kaase obono gimu ne. On men nyi sei ne. On kpe o kya soo akycɔle ne o kya tarage Wurubuaare agyebi do mo, i kya wɔra mo okon. Genen akycɔle ade a kya bara gelaalo, i kya yee asa me' tɔro abara so, me' saale abara, abee men baa bii abara amu do.

⁵ Ibiide in kya ta ɔmo do. Men bo amu. Wurubuaare gesintin onon mo gi lii momo-gibaa. Momo-nwansa ne n gye yee me wɔra Wurubuaare asonbi ilaa mo, i laa kpaa ɔmo de me' nye aterenbi.

⁶ Fo kya son Wurubuaare mo, i bo agyan bele. Pɛi ne fo laa wu yee i bo agyan mo, genen mo, ilaa ibono fo bo mo i kya gyi fo-ginsi.

⁷ A men kyu sei kyu ba gesinkpan so ne a man taale kiiri sei.

⁸ Ibono a kpe nye a bo agyudo de ilaa ibono a kya kyu kun aye-nyoro faa mo, i kyɔ sa aye.

⁹ Abono me kya laare me' wɔra aterenbi awura mo, me kya tɔro daa odo do abee agyondiwooro do. Me men nyi olaako Wurubuaare ase. Me men nyi yee momo-obole gelaare ilaa ide i kya gooli momo ne. Momo-ilaa laarese i kya kperɛ ɔmo lii Wurubuaare ase. I laa yee me' gyi gyerebi de me' fue momo-lewu gemara.

¹⁰ I lii fɛɛ nengyene aterenbi ilaa ne fo nyamesɛ fo kya laare mɔ, i kya yɛgɛ fo' wɔra ilaa nyenyen kpɛi-kpɛi gikyɔ. Ako mɛ yɛgɛ aterenbi ilaa i gyi mɔmɔ-amu, ne i yɛgɛ mɛ taa Yesu ɔson mɔ yɛgɛ san kpe mɛ kya dun wa-wa.

Fo berɛ, Wɔra Idɛnsɛ

¹¹ Fo berɛ, Wurubuaarɛ isa ne fo gyɛ. Kine imɔ ibono pɛwu giwɔra. Pɛɛrɛ ansi de fo' gyi gesintin sa Wurubuaarɛ. Sɛlɛ mɔ de fo' ka gyan Yesu so. Laarɛ Wurubuaarɛ de nyamesɛ ilaa. Nye gisen ɔlaawusɛ dɔ, de fo' kyu buubuu kyu kyena de asa.

¹² Ka gyan Yesu so de i' wɔra fɛɛ fo kya kɔ iko dɛnsɛ fi-i sa mɔ ne. Imɔ ne nan yɛgɛ fo' laa abaa keda Wurubuaarɛ asɛ gɛkyena gɛbono gɛɲ bo ɔkara mɔ. Genen gɛkyena gɛbono so ne Wurubuaarɛ gi tɔgɛ fo yɛɛ fo' son mɔ mɔ, ne fo-o fo mɔ, fo yelɛ sansana lɛɛ fo-gikagyan gibono fo ka gyan Yesu so mɔ tɔgɛ kanpɛ.

¹³ Kirisito Yesu ɔbono ɔ yelɛ Pontiyusɛ Pilato ansi dɔ lɛɛ mɔ-gesintin tɔgɛ kanpɛ mɔ de Wurubuaarɛ ɔbono ɔ kya sa ilaa kamaasɛ nkpa mɔ mɛ yelɛ mɛ kerɛ me-rɛ fo ne n' kya ka fo faa.

¹⁴ Gyi imɔ so kpaɛ fo owi ɔbono aye-Wura Yesu Kirisito laa kii ba gesinkpan so mɔ. Gɛɲ sa fo' tan imɔ iko-rɛ iko so, de ɔko ɔɲ sa ɔ' nye ilaa nyenyen iko tɔgɛ kyu lii fo so.

¹⁵ Wurubuaarɛ laa yɛgɛ Yesu o' kii ba owi ɔbono mɔ Wurubuaarɛ kya laare mɔ. Ayenbi a gyɛ Wurubuaarɛ-lɛɛ. Mɔ-nkon ne n gyɛ ɔlolonbo, Awura dɔ Wura. Mɔ ne n gyɛ abelɛnsɛ dɔ ɔbelɛnsɛ.

¹⁶ Mɔ-nkon ne n gye ɔbono ɔ maŋ wu' geƙaako kpa-a. Nfono ɔ te mɔ i tansi i kya wu ne i kya ɲelegi ibono ɔko maŋ taale tu sindi nno. Ɔko meŋ ti taa taale bugi ansi kere mɔ, ne ɔko maŋ taale kere mɔ geƙaako kpa-a. Buubuu de gewuragyi i' wɔra mɔ-leɛ geƙpaa-geƙpaa. I' ba genen.

Aterenbi Awura Ilaa

¹⁷ Timoti, ka asa abono me bo gesinkpan so awuratɔ mɔ yee meŋ sa me' nyiile mɔmɔ-nyoro abee me' kyu mɔmɔ-ansi gyan aterenbi so. Meŋ kya kyu aterenbi tii gikɔɔre. Me' kyu mɔmɔ-ansi gyan daa Wurubuaare so. Mɔ ne n kya bugi mɔ-gibaa dɔ sa aye ilaa kamaase ibono a kya nye faa de i' wɔra aye ɔkon.

¹⁸ Buu sa mɔmɔ yee me' wɔra gidense. Me wu yee mɔmɔ-aterenbi a kyɔ mɔ, mɔmɔ-gidense giwɔra gi' nyaakyo genen kee. Me' bugi mɔmɔ-abaa sa asa lii mɔmɔ-asen dɔ.

¹⁹ Mɔmɔ-abaa dɔ i kya bugi gesinkpan so mɔ, me kya baala awuratɔ me kya yela mɔmɔ-nyoro Wurubuaare dɔ ne. Me kya too gese ɔpɔɔre Wurubuaare ase. I laa kpaa ɔmɔ de me' nye laa abaa keda ilaa ibono i kya sa Wurubuaare ase geƙyena mɔ. Gemɔ ne n gye geƙyena gbaa-gbaa.

Dii Fo-Gesun Wɔrase

²⁰ Timoti, dii gesun gebono Wurubuaare gi kyu wɔra fo-abaa dɔ mɔ. I bo asa ako, me kyu mɔmɔ-geƙɔngɛ de mɔmɔ-akyɔɔle abono me kya sɔɔ kyu lii Wurubuaare agyebi so mɔ yee i gye ɔlaako ginyi. Geŋ sa fo' buu ɔmɔ-gitan.

²¹ Me penɛ ako kaabore nde me fue Wurubuaare ɔson mɔ ɔkpa.

Wurubuaare o' sa feye pewu so gewonsa
dense.

**ḠḠḠḠ ḠḠḠḠ, ḠḠḠḠ ḠḠḠḠḠḠ ḠḠ ḠḠḠḠ
ḠḠ-ḠḠ ḠḠḠḠḠḠ ḠḠ ḠḠḠḠ ḠḠ
The New Testament in the Gikyode language**

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Gikyode

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

4cc402b4-139a-5f33-9af9-fbf62307f663